ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI VILNIUJE, SKLYPUOSE TARP AŠMENOS, DYSNOS IR MĖSINIŲ GATVIŲ

Daiva LUCHTANIENĖ

2003 m. gruodžio – 2004 m. sausio mėnesiais buvo vykdomi žvalgomieji archeologiniai tyrimai dviejuose sklypuose tarp Ašmenos, Mėsinių ir Dysnos g. (Vilniaus senamiesčio kvartalas 60). Minėtu adresu numatyta atstatyti po Antrojo pasaulinio karo nugriautus XIX a. pastatus. Žvalgomųjų archeologinių tyrimų tikslas buvo surinkti duomenis atstatomiems pastatams projektuoti. 2002 m. atlikus dalies sklypo archeologinius tyrimus duomenų projektavimui nepakako, todėl prieš pradedant projektuoti buvo būtina atkasti trūkstamus perimetro kampus.

Kasamas buvo tik sujauktas po pastatų nugriovimo susiformavęs viršutinis sluoksnis iki pamatų viršaus. Maksimalus gylis buvusioje Dysnos g. važiuojamojoje ir šaligatvio dalyje – 1 m, minimalus – 30 cm. Tyrinėtas 65 m^2 plotas, bet senesnis kultūrinis sluoksnis nebuvo tiriamas. Nesuardytos struktūros kultūrinio sluoksnio horizontų, taip pat ir įžemio nepasiekta. Atkasant pamatus buvo rasta XIX–XX a. daiktų, indų šukių, pasitaikė vienas kitas XVII a. koklio fragmentėlis.

Žvalgomųjų tyrimų metu atkasti projektavimui reikalingi nugriautų pastatų vidinių kiemų pamatų perimetro kampai, patikslinta posesijinė siena tarp dviejų sklypų, nustatytas abiejų posesijų namų tarpuvarčių plotis, išorinė V siena bei vienas išorės perimetro kampas. Šiame tyrimų etape architektūrinė išlikusių pamatų analizė nebuvo atliekama, nes atkasus tik jų paviršių tai nėra įmanoma.

Maksimaliai atlikus šiems žvalgomiesiems tyrimams suformuluotą kasinėjimų užduotį, buvo atlikti atkastų pamatų tacheometriniai matavimai trimate sistema.

SURVEY EXPLORATIONS IN VILNIUS, IN THE SITES BETWEEN AŠMENOS STREET, DYSNOS STREET AND MĖSINIŲ STREET

In December 2003 – January 2004 the survey investigations were carried out in two sites between Ašmenos street, Dysnos street and Mėsinių street (Vilnius old town block 60). The buildings which were built in the 19th century and which were demolished after the Second World War were planned to be reconstructed. In the area of 65 m^2, only the upper disordered layer which has formed after the demolition of the buildings was excavated to the depth of 1 m up to the top of the foundation. Upon the uncovering the foundation, the artefacts such as fragments of vessels and tiles dated to the 17th–20th centuries were found.

ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI VILNIUJE, ŠV. MYKOLO G. 12

Eglė MONTVILAITĖ

2003 m. Šv. Mykolo g. 12 buvo atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai. Iškasti 2 šurfai. Bendras tirtas plotas – 13 m^2.

Šurfas 1 (2x5 m dydžio) iškastas pirmo aukšto patalpoje, būsimoje žemės darbų vietoje. Ištirtą plotą UAB „Gintaro galerija“

nutarė pritaikyti ekspozicijai, parodydama lankytojams čia susiformavusio kultūrinio sluoksnio pjūvį.

Pačiame žemės paviršiuje dalį šurfo dengė akmenų grindinys, kurį nuardžius aptikta gyvulių kaulų, molinių indų šukių, koklių fragmentų, datuojamų XVII–XVIII a. Po juo, 0,4 m gylyje, rastas dar vienas akmenų grindinys, iš po kurio surinkta buitinė keramika ir plokštinių koklių nuolaužos datuojamos XVI a. pabaiga–XVII a. pirmąja puse.

0,8 m gylyje rastos pastato sienos liekanos. Siena mūryta iš gelsvų 30x15,5x7, 31x7,5x16, 15x6,5x31 cm plytų ir maždaug 16–30 cm skersmens akmenų. Mūras surištas moliu, buvo išlikusios trys sumūrytų plytų eilės. Pastato aplinkoje, 0,8–1,4 m gylyje, rasta buitinės keramikos šukių, žalia, ruda glazūra glazūruotų plokštinių koklių, puoštų augaliniu ir treliažo ornamentu, neglazūruotų dubeninių koklių fragmentų, lovinių čerpių nuolaužų, kelios geležinės kaltinės vinys, geležinė bato pasagėlė.

Sienos liekanos ir radiniai datuojami XVI a. pabaiga–XVII a. pirmąja puse. Atrodo, kad pastatas ir antrasis akmenų grindinys yra vienalaikiai.

1,6–2,3 m gylyje radinių nėra daug – aptikta galzūruotos ir neglazūruotos buitinės keramikos šukių, būdingų XVI a., gyvulių kaulų. Šurfe 1 kultūrinio sluoksnio storis siekė 2,3–2,8 m.

Šurfas 2 (1,3x2,5 m dydžio) iškastas namo rūsyje, siekiant nustatyti, ar čia nėra vertingo kultūrinio sluoksnio. Permaišytos juodos žemės sluoksnis siekė 0,5 m. Rasta XVII–XX a. datuojamos buitinės keramikos, XIX–XX a. vyno butelių šukių, plastmasinių dirbinių nuolaužų, plytgalių. Užfiksuotos labai suardyto akmenų grindinio liekanos.

SURVEY EXPLORATIONS IN VILNIUS, IN ŠV. MYKOLO STREET 12

In 2003 in Šv. Mykolo street 12 the survey were performed. Two test explorations pits were conducted in the area of 13 m^2. In test pit 1 the cultural layer of 2.3–2.8 m thick was dated to the 16th–18th centuries. It contained household pottery and fragments of tiles, a shoe heel-plate and animal bones. In test pit 2 no valuable cultural layer was detected.

TYRINĖJIMAI KRAŽIŲ JĖZUITŲ KOLEGIJOS TERITORIJOJE

Tauras POŠKA

2003 m. rugsėjo mėn. atlikti archeologiniai tyrinėjimai Kražiuose (Kelmės r.). Tyrimai vykdyti buvusios Kražių jėzuitų kolegijos išlikusio P korpuso ŠV pusėje, pamatų hidroizoliacijos tranšėjos vietoje. Iš viso tirtas 81 m^2 plotas. 310 m^2 plote atlikti žvalgymo darbai Š ir R korpuso pusėse.

Pradėjus darbus palei pastato pamatus buvo nukastas 0,5 m storio viršutinis žemės sluoksnis. Po 0,2 m storio velėna atsidengė tamsiai pilkos žemės sluoksnis su smulkiomis plytų, čerpių nuolaužomis, kalkių skiedinio gabaliukais. Pasiekus projektinį gylį (0,5 m) giliau nekasta. Nesuardytas kultūrinio sluoksnio horizontas nepasiektas. Nedaug surinkta XVI a. pabaiga–XVII a. datuotinų buitinės keramikos, koklių ir čerpių fragmentų. Korpuso R pusėje atkasti dviejų plytų mūro konstrukcijų fragmentai.